

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ ΜΑΣ

ΤΟ ΧΡΗΜΑ

(Διήγημα του συγχρόνου Τούρκου συγγραφέως Γιασάρ Ναμπί.)

ΔΕΝ είμαι τρελλός, κύριε πρόεδρε, κι' όσα είπε ως τώρα ο οικηγορος μου για λογαριασμό μου είναι ψέματα. Διαμαρτύρομαι έναντιόν του τρόπου της υπερασπίσεώς του!

...Κυτιάχτε με!... Φαίνομαι για τρελλός; Έχω όλα τα λογικά μου σώα. Άκούστε αυτά που θα σας διηγηθώ και τότε θ' αντιληφθήτε και σεις ότι δεν είμαι τρελλός...

Άπο τα παιδικά μου χρόνια πασχω από μιιά ψυχική αρρώστεια που με λυώνει σαν πυρετός. Κ' ή αρρώστεια μου αυτή είναι ότι με κάνουν να υποφέρω φριχτά ή θλίψεις κ' ή δυστυχίες των άλλων. Είναι τόσο τρομερό, κύριε πρόεδρε, να νοιώθω μέσα μου διαρκώς την αρρώστεια αυτή, ώστε δεν γνώρισα ούτε μιιά στιγμή ευτυχίας σ' όλη μου τή ζωή.

...Στήν άργη, ως ότου έφθασα σέ ήλικία είκοσι χρόνων, δεν σκέφθηκα ποτέ ν' αναζητήσω τις άφορμές αυτής τής παθήσεώς μου. Τή θεωρούσα σαν μιιά από τις θεομηνίες εκείνες που είναι αδύνατον να τις αποφύγη κανείς, όπως παραδείγματος χάριν τις πλημμύρες, τους σεισμούς, τον κεραυνό. Μά άργότερα, έχασα πειιά τή συνήθεια να δέχωμαι τα πράγματα, όπως παρουσιαζόντουσαν. Άρχισα ν' αναλύω με φροντιιά κάθε γεγονός, ν' αναζητάω τα μικρόβια που αφάνιζαν τα ανθρώπινα πλάσματα...

...Ω! αν ξέρατε πόσες νύχτες άγρυπνίας έπέρασα γι' αυτό! ...Όσο ώριμαζα ψυχικώς, τόσο καλύτερα έβλεπα και τόσο καλύτερα καταλάβαινα όσα γινόντουσαν γύρω μου. Συγκέντρωνα τέλος όλη μου τήν ύπομονή και τή γνώσι και έτσι μιιά μέρα απέκτησα τήν άκλόνητη πεποίθησι, ότι τó χρημα άποτελοΰσε τήν άφορμή όλων των δυστυχιών που βασάνιζαν τó ανθρώπινο γένος.

...Ναί, κύριε πρόεδρε, όλες τις φορές που προσπάθησα να πάω κατ' ευθείαν στο θάθος των πραγμάτων, χωρίς να προσέξω στήν έξωτερική τους εμφάνισι, βρέθηκα αντιμετώπιος με τó χρημα που σάρκαζε με τó πρόσωπό του, τó κίτρινο σαν τόν θάνατον! Κάτω από κάθε πόνο, κάτω από κάθε δυστυχία, έβλεπα τó χρημα να σέρνεται σαν φίδι και έτσι στο τέλος τó μίσησα!

Έλεγα μέσα μου ότι οί άνθρωποι είναι καμωμένοι έτσι, ώστε να λατρεύουν τó χρημα, όπως θεοποιούσαν άλλοτε τις καταχθόνιες δυνάμεις που τους άπειλούσαν με τα βασανιστήρια τής κολάσεως. Ρίχνονται με τρελλές κραυγές χαράς στα λαμπρά κομμάτια του χρυσαφιού σαν τους στρατιώτες, οί όποιοι, στο μέτωπο, δεχόντουσαν τó θάνατο με χαρά και μέθη. Δεν ξέρουν ότι

αυτό τó κίτρινο μικρόβιο, που φαινομενικώς σκορπίζει όλόγυρά του τήν ευτυχία, τήν άνεσι και τή χαρά, χύνει μέσα στο αίμα τους τó δηλητήριο των πιο τρομακτικῶν άσθενειῶν

«Η φίλη του ήταν ή μόνη του χαρά, ή μόνη του ευτυχία...»

και τους κάνει έχθρους μεταξύ τους. Δεν ξέρουν ότι εξ αίτίας του χρήματος εκατομμύρια δλόκληρα ανθρώπων υπάρξουν καταστρέφονται στα πεοία των μαχών! Τó χρημα άνορθώνει τους μεν έναντιόν των δέ, τó παιδι έναντιόν του πατέρα του, τόν αδελφό έναντιόν του άδελφού, τόν εργάτη έναντιόν του εργοδότη του. Αυτό είναι ό πραγματικός κι' ό πιο δυνατός άρχοντας των κοινωνιών, ή μόνη άφορμή των έγκλημάτων, των ταραχών και των επαναστάσεων.

Έλεγα μέσα μου πως αν δεν υπήρχε τó χρημα, ή νεαρές κοπέλλες που μόλις αφήνουν τήν άγκυλιά τής μητέρας τους, δεν θάνοιωθαν τήν ντροπή να πουλάνε τó κορμί τους, ότι οί περισσότεροι άνθρωποι δεν θα έκαναν παρανομίες, ότι τόσοι και τόσοι δεν θα κατέληγαν στήν κρεμάλα και δεν θα γινόντουσαν δολοφόνοι...

—Κι' αναρωτιόμουν τότε, χωρίς να ξέρω τί ν' άπαντήσω στον έαυτό μου, γιατί οί σοφοί που αφιερώνουν τόμους δλοκλήρους σέ ζητήματα άσήμαντα, δεν κατωρθώνανε να συλλάβουν και να παρουσιάσουν στον κόσμο αυτή τή μεγάλη αλήθεια που ώρθωνόταν όλυφάνερη μπροστά τους;

...Έπειτα από τήν ανακάλυψι αυτή των πηγών του ανθρώπινου πόνου, άρχισα να βασανίζωμαι πιο πολύ. Βρισκόμουν στήν ίδια κατάστασι μ' ένα γιατρό, ό όποιος, αφού διέγνωσε τήν αρρώστεια, δεν κατορθώνει να βρη τó αναγκαίο φάρμακο για τή θεραπεία τής.

...Μου φαινόταν παράδοξο τó ότι οί άνθρωποι ήσαν ύποχρεωμένοι να καταφεύγουν στο χρημα για να ζουν με τόν μέτριο τρόπο. Κι' έγω ό ίδιος άλλωστε ήμουν άναγκασμένος ν' άγγίζω αυτό τó συχαμερό πράγμα που με άηδιάζει περισσότερο από τó κάθε τι στον κόσμο για να μην πεθάνω τής πείνας.

...Είχα ένα σύντροφο που τόν αγαπούσα πολύ. Τά είχε χαλάσει με τόν πατέρα του, ό όποιος ήταν πολύ πλούσιος, ζούσε άπλά, μά ήταν ευτυχισμένος. Είχε κανονίσει τή ζωή του σαν ρολόι, δεν έγκατέλειπε ποτέ τα βιβλία του και περιφρονούσε όλες τις διασκεδάσεις. Μιιά πιστή και χαριτωμένη φίλη του ήταν ή μόνη του χαρά, ή μόνη του ευτυχία. Ένα άπρόοπτο γεγονός, ωστόσο άναστάτωσε τήν τίμια και κανονική ζωή του. Ό πατέρας του πέθανε πρό δύο χρόνων και κληρονόμησε όλη του τήν περιουσία.

Πόσο οί άνθρωποι μεταμορφώνονται εύκολα, όταν αυτή ή αρρώστεια που λέγεται χρημα, μπαίνει μέσα στα πορτοφόλια τους!

...Έφθασαν μιιά - δυό εβδομάδες μόνο για να γίνη άγνωριστο αυτό τó παιδι του οποίου είχα εκτιμήσει τόσο τήν ενεργητικότητα, τήν καλωσύνη και τήν κανονική ζωή του! Μάθαινα ότι μεθούσε ως τó πρωί, χαρτόπαιζε ως ότου τα μάτια του να γίνονταν κατακόκκινα κι' ότι είχε άποκτήσει τή συνήθεια να παίρνη ένα τρομερό δηλητήριο, τήν κοκκαΐνη!

...Τό παρουσιαστικό του είχε αλλάξει έντελῶς. Τα μάτια του που είχαν χάσει πειιά τήν λάμψι τους, ήσαν ζωσμένα από μαβιούς κύκλους, και τó πρόσωπό του, χάνοντας τήν άλλοτινή του γλυκύτητα είχε πάρει μιιά διαβολική έκφρασι... Έκτός των άλλων, είχε έγκαταλείψει και τή φίλη του.

...Ήξερα ότι αυτή ή ζωή θα τόν ώδηγοΰσε σίγουρα στον θάνατο κι' άποφάσισα μιιά μέρα, να τόν σώσω με κάθε θυσία. Δεν υπήρχε παρά ένας μόνον τρόπος για να τó πετύχω αυτό: να τόν σώσω από τήν άσθένεια του χρήματος.

Ήξερα ότι ό φίλος του, όπως κι' ό πατέρας του, εκρυβε τα χρήματά του σ' ένα χρηματοκιβώτιο που είχε στο σπίτι του. Πολλές φορές, με τήν πρόφασι ότι ήθελα να τόν επισκεφθῶ, πήγαινα στο μέγαρό του και μελετούσα τα κατατόπια. Κατέστρωσα τα σχέδιά μου και μιιά νύχτα που ήξερα πως ό φίλος μου γλεντούσε έξω, μπήκα στο σπίτι του σαν κοινός διαρρήκτης, χάρις σέ διάφορα εργαλεία που είχα κατορθώσει να προμηθευθῶ.

...Έσπασα τó χρηματοκιβώτιό του, πήρα όλα του τα χρήματα και γέμισα μ' αυτά ένα σακκι και τα πήγα στο σπίτι μου.

...Ένοιωθα τώρα μιιά άπέραντη ευχαρίστησι με τήν σκέψι πως είχα σώσει τόν φίλο μου!

...Αναψα άμέσως τó φούρνο τής κουζίνας μου... Στάθηκα μπρός στή φωτιά που σπινθηροβολούσε κι' άρχισα να ρίχνω, μιιά - μιιά, μέσα σ' αυτήν τις δέσμες των χαρτονομισμάτων, για να

Μιιά γλύκα ευχάριστη άπλωνόταν στον έαυτό μου, όσο έβλεποντάς τα να καίγονται...

...Η φλόγες που ύψωνόντουσαν από κάθε καινούργια δέσμη, έκαναν τó φούρνο να φαίνεται σαν ένας μαγικός θάλαμος και τόν έαυτό μου να φαντάζεται πως είναι ό μάγος.

Μιιά γλύκα ευχάριστη άπλωνόταν στον έαυτό μου, όσο έβλεπα τα μάτσα των χρωματιστών αυτών χαρτιῶν να μεταμορφώ-

(Συνέχεια στή σελίδα 44)

ΜΑΥΡΑ ΚΙ' ΑΣΠΡΑ ΜΑΛΛΙΑ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 14)

«Αρχισα ν' άσπρίζω...»

«Ο Ζάκ ξέσπασε σ' ένα ήχηρό γέλιο.

—Μά τί πειράζει; Έκανε. Μήπως δέν είσαστε ή ίδια; Μήπως αλλάξατε καθόλου;

«Εκείνη δέν τού άπάντησε. Ήταν τώρα σοβαρή, σάν κι είχε αλλάξει στ' αλήθεια.

—Λένε, ψιθύρισε κατόπιν, πώς με τó ξερρίζωμα μιās άσπρης τρίχας, άσπρίζουν έπτά άλλες τήν ίδια μέρα. Νά, κυττάτε: ξερρίζωσα αύτή τήν άσπρη τρίχα, τήν πρώτη που παρουσιάσθηκε στα μαλλιά μου. Θέλω νά γινω κάτασπρη!...

—Λουίζα, αγάπη μου, τής είπε τότε ο Ζάκ, τó μεγάλο μυστικό τής ζωής είναι νά ξέρη κανείς νά περιμένη...»

—«Έχεις δίκη, Ζάκ, τού άπάντησε μ' ένα τρυφερό χαμόγελο. Έσύ μάλιστα πρέπει νά είσαι ευχαριστημένος, γιατί δέν περιμένεις άδικα!

Και δειλά, σάν ένα μικρό κορίτσι, έγειρε στήν άγκαλιά του, καταλαβαίνοντας πώς ήταν μάταιο νά θέλη ν' αντισταθή στη μοίρα. Η μάντισσα είχε δίκη. Ο άνδρας με τ' άσπρα μαλλιά που θά τήν έκανε γυναίκα του ήταν ο Ζάκ Πιερé. Κι' εκείνη, τόν παντρεύτηκε μ' όλη της τήν καρδιά. ΖΑΝ ΝΤΟΡΣΑΙΝ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΕΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΡΟΖΙΤΑΣ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 33)

—Μη φεύγεις, Ροδόλφε... τού ψιθύρισε κατόπιν με κλάματα.

«Εκείνος τά είχε χάσει και τήν κύτταζε κατάπληκτος.

—Ροζίτα!... Ροζίτα!... έκανε, σασισημένος. Τί έχεις; Γιατί κλαίς;

«Εκείνη τότε σήκωσε τó κεφάλι της, τού έδειξε τó δακρυσμένο πρόσωπό της και τραβώντας τον κοντά της, τού άπάντησε:

—Δέν θέλω νά φύγης, Ροδόλφε... Πώς θέλεις νά μ' αφήσης μόνη; Έγώ, έσένα μόνον αγαπώ!... Στην αρχή πίστεψα πώς αγαπούσα τόν Άλφόνσο. Μά γρήγορα κατάλαβα πώς δέν μπορούσα νά τού δώσω τήν καρδιά μου. Έπειτα, για λίγες μέρες πίστεψα πάλι πώς αγαπούσα τόν Πέδρο που με είχε σώσει από τή φωτιά. Μά δέν ήταν αγάπη, τó αίσθημα που ένοιωθα γι' αυτόν. Ήταν ευγνωμοσύνη! Κι' αυτό τó κατάλαβα, όταν σέ είδα νά υποφέρης κρυφά, δίχως νά λές τίποτε, όπως κρυφά υπέφερα κι' έγώ... Ω, έσένα σέ βοήθησε ή τύχη περισσότερο από τούς άλλους, γιατί έσύ δέν μου έσωσες τή ζωή κι' έτσι δέν μπορώ νά αισθάνωμαι για σένα ευγνωμοσύνη, παρά μόνο αγάπη, μιá μεγάλη και τρελλή αγάπη!...

Κι' έτσι ή Ροζίτα Άλθαρéz παντρεύτηκε τόν Ροδόλφο Καμιέντε, τόν πιό τυχερό από τούς τρεις θαυμαστάς της.

ΕΝ ΙΣ ΓΛΕΝΤΖΕΣ ΚΑΙ ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ ΤΟΥ 18ου ΑΙΩΝΟΣ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 41)

Και ξανακαθίζοντας στήν θέσι του, παρακολούθησε ως τó τέλος τήν παράστασι.

«Όταν επέστρεψε σπίτι του, θρήκε τή φωτιά σχεδόν σβυσμένη και έπεσε νά κοιμηθῆ.

«Εξαφνα όμως, κατά τά μεσάνυχτα, ή κάμαρή του πλημμύρισε από πυκνό καπνό, τόν όποιον φαντάστηκε πώς θά διέλυε κανοντας διάφορες καθαλιστικές και μαγικές επικλήσεις στα πνεύματα!

«Έπειτα, ξαναπλάγιασε... Μά ήταν πεπρωμένο αυτός ο άνθρωπος που δέν είχε νικηθῆ ούτε από τόν άέρα, ούτε από τó νερό, νά νικηθῆ από τή φωτιά, γιατί ο καπνός τόν έπνιξε στο τέλος, τή στιγμή ακριβώς που έτοιμαζόταν νά πηδήξη από τó παράθυρό του, αύτή τή φορά μάλιστα χωρίς τά «άγγελικά» φτερά του...»

ΤΟ ΓΟΗΤΡΟ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 37)

«Όσόσο είχα γαντζωθῆ σέ μιá τελευταία έλπίδα. Και ρώτησα ένα διπλανό μου στρατιώτη για τις ζωντανές Άφροδίτες τών Άθηνών, γι' αυτές που μου είχε μιλήσει ο Ξενοφών. Κι' αυτός μου άπάντησε:

—Θά σ' όδηγήσω σ' αυτές μόλις φύγουμε από δώ.

«Όταν ο αξιωματικός μās έβγαλε απ' τó ανυπόφορο αυτό Μουσείο, ο στρατιώτης με πήρε από τó μπράτσο και με πήγε σέ μιá θρωμερή συνοικία. Εκεί υπήρχαν ένα σωρό γυναίκες στήν ηλικία τής δικής μου. Δυσσαρεστήθηκα πολύ γι' αυτό, και καθώς παρακάλεσα τó σύντροφό μου για τελευταία φορά νά μου δείξη τή λαμπρή θεά, που ήταν ο σκοπός τού φριχτού ταξιδιού μου, εκείνος μου άπάντησε:

—Τί;... Μά όποια θέλεις απ' αυτές είναι ή Άφροδίτη!

Καλοί μου άνθρωποι, λυπηθήτε με, λυπηθήτε έναν συνάνθρωπό σας που κατάντησε σ' αυτά τά χάλια, που θυσίασε τή υγιουριά του για νά κυνηγήση σκιές.

ΤΟ ΧΡΗΜΑ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 43)

ωνται στήν αρχή σε φλόγες και ύστερα σε μιá χούφτα στάχτη. ...Ένοιωθα μιá ευχαριστησι που μου ήταν άγνωστη ως τότε: τή χαρά ότι είχα κάνει μιá καλή πράξι. Και συλλογίζομαι ότι αν τó χρήμα όλου τού κόσμου συγκεντρωμένο έλαμπε έτσι, θά παρουσιαζε ένα μεγαλοπρεπές θέαμα, προάγγελό τής άπολυτρώσεως όλου τού κόσμου.

—Δέν ήταν αλλοίμονο! πιαρά ένα όνειρο μακρινό κι' άπραγματοποίητο αυτό, γιατί αύτα τά χαρτιά που έκαιγα δέν ήταν παρά ή σκιά τών μεγάλων κομματιών τού κιτρίνου μετάλλου, τά όποια φυλαγόntonταν ανάμεσα σέ πέτρινους και χαλύβδινους τοίχους Τραπεζών που θυμίζουν φρούρια. Θά έπρεπε πραγματικά νά μπορέση κανείς νά συγκεντρώση όλο αυτό τó κιτρινο μετάλλο, νά τó λυώση και ν' ανορθώση ένα μνημείο που νά τó ονομάση «μνημείο τής νίκης».

...Μετά τήν κλοπή, όλες ή σκέψεις μου πραγματοποιήθηκαν. Ο φίλος μου, άφου θρήνησε τά χρήματά του για λίγον καιρό, ξανάρχισε τήν παλιά του ζωή. Είπε σήμερα ένας άνθρωπος τίμιος κι' ευτυχισμένος που κερδίζει τήν ζωή του με τήν εργασία του.

...Αύτή ή δοκιμή μ' έκανε νά πιστέψω πιό σταθερά στις πεποιθήσεις μου.

...Κι' από τότε δέν άφηνα πειά καμμιά ευκαιρία νά μου ξεφεύγη. Έμπαινα τή νύχτα, μέσα στα σπίτια, στα όποια ήξερα πώς φυλαγόntonταν μεγάλα χρηματικά ποσά, τά έκλεβα και πρόσφερα στον έαυτό μου μιá μεγάλη ευχαριστησι νά τά καιώ στο φούρνο μου.

...Όφείλω νά όμολογήσω ότι ή τύχη μ' ευνόησε πάντοτε, ως τήν τελευταία φορά που με συνέλαβαν νά κλέβω έπ' αυτοφώρω.

...Ξέρετε τά όπόλοιπα. Με φυλάκισαν και μ' όδήγησαν έδω...

...Τό έγκλημά μου είναι ότι εργάστηκα για τó καλό τής ανθρωπότητας και ότι ριψοκινδύνευσα τή ζωή μου γι' αυτόν τόν σκοπό.

...Μά οι νόμοι τής κοινωνίας έχουν προσδιορίσει τιμωρίες έναντίον τής θυσίας μου. Τί νά γίνη; Οι άνθρωποι αγαπούν τόσο τόν πόνο τους, ώστε δέν θέλουν νά λυτρωθούν απ' αυτόν...

...Μπορείτε τώρα νά με καταδικάσετε σ' όποιαδήποτε ποινή θέλετε. Άποκρούω μόνο τήν κατηγορία τού δικηγόρου μου. Δέν είμαι τρελλός, κύριε πρόεδρε. ΓΙΑΣΑΡ ΝΑΜΠΙ

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 16)

Ντόμινσον, γιατί μετά από τήν εκτέλεσι τής παραγγελίας των έκριναν καλό νά τον όλοφονήσουν για νά μη τούς προδώση.

«Όσο τώρα για τήν μίς Σμίθ, αύτή παρεδόθη στους γονείς της, άφου κατέβαλαν τριάντα χιλιάδες δολάρια. Τόσο δέ τήν είχαν τρυμοκρατήσει, ώστε έδήλωσε στους άστυνομικούς νά παψουν νά ασχολούνται με αύτήν τήν ύπόθεσι, γιατί δέν είχε καμμιά διάθεσι νά χάση τήν ζωήν της.

«Άλλά και ή Μάρλεν Ντήτριχ δέν πέρασε έφιαλτικές μέρες και νύκτες άγωνίας τόν τελευταίον καιρό τής παραμονής της στήν Άμερική;

—Ο φόβος τών «κιντνάπερς», έδήλωσε στους δημοσιογράφους κόντεψε νά με κάνη νευρασθενική. Φαντασθήτε ήθελαν νά μου κλέψουν τó παιδί μου!

Και ή «Ξανθή Άφροδίτη» ήρθε στήν Ευρώπη με τήν έλπίδα ότι θά γλυτώση από αυτόν τόν φοβερό κίνδυνο τής κόρης της.

Οι «κιντνάπερς» σήμερα στον Νέον Κόσμον θρίσκονται στις δόξες των. Η συμμορίες των είναι τόσον πολυάριθμες και τόσον καλά όργανωμένες, όπως έναν καιρό ήταν ή συμμορίες τών γκάγκστερς. Και ο λόγος είναι ότι σ' αυτές τις σπείρες τών άπαγωγέων μετέχουν άπαισιόι άνθρωποι με μεγάλη θέσι στήν κοινωνία, οι όποιοι τούς υποβοηθούν νά παραμένουν ασύλληπτοι, φοβούμενοι ότι αν άρνηθούν, θά πληρώσουν πολύ ακριβά αύτήν τήν τιμιότητά τους.

ΤΖΩΝ ΠΗΡΣΟΝ

Η ΠΙΚΡΑΓΓΟΥΡΙΑ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 38)

λον τόν ευγενή κόσμο της αύλης, και άνέτρεψε τόν ντενεκέ και σέ τέτοιον τρόπον μάλιστα, ώστε περδικλωθείς τó θράδυ ο νοικοκύρης τού περιβολιού, νά τόν άρπάξη, τήν έπομένη, θυμωμένος και νά τόν πετάξη στο κάρρο τής καθαριότητας.

—Τί βραχεία ή ζωή και τί κακός ο κόσμος! έφώναξε για τελευταία πειά φορά επάνω στα σκουπίδια ο δύστηχος ντενεκές.

Και πλέον δέν άκούστηκε!

Κ' ή πικραγουριά; Αύτή καρποβολεί ακόμα μακρουλά, πρασινωπά πικραγουριά. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.